Geachte leden van de gemeenteraad,

Het college heeft het afgelopen jaar gewerkt aan het haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijke verplaatsing van de zeecruise van de huidige locatie aan de Veemkade naar het Westerhoofd in de Coenhaven. Met dit onderzoek geven wij uitvoering aan het handelingsperspectief over de toekomst van de zeecruise dat wij in juni 2024 hebben vastgesteld en aan onze toezegging om uw raad te informeren zodra de bevindingen van dit onderzoek beschikbaar zijn. In deze brief licht ik u de uitkomsten en de vervolgstappen toe. Het college heeft in 2024, mede naar aanleiding van motie 222 'Amsterdam vaart beter zonder cruise', gekozen voor een handelingsperspectief waarin het aantal aanlopen van zeecruises wordt teruggebracht en waarin de Passenger Terminal Amsterdam aan de Veemkade vanaf 2035 niet langer toegankelijk zal zijn voor zeecruise. Hiermee is ook invulling gegeven aan de afspraken die met het Rijk en nautische partijen gemaakt zijn in het kader van het advies van de commissie D'Hooghe. In dit advies, dat de realisatie van twee bruggen over het IJ mogelijk maakt is, als onderdeel van een samenhangend pakket aan maatregelen, ook de verplaatsing van de zeecruise naar de Coenhaven opgenomen. Met dat uitgangspunt is nader onderzocht of een toekomstige verplaatsing van de zeecruise naar de Coenhaven technisch, juridisch-planologisch, financieel en binnen de gewenste termijn haalbaar is. Eerder onderzoek had al uitgewezen dat de Coenhaven de enige realistische locatie is binnen het Noordzeekanaalgebied; alternatieve locaties bleken om uiteenlopende redenen niet geschikt.

In de nu uitgevoerde haalbaarheidsstudie zijn de volgende 3 zaken onderzocht:

1. Is verplaatsing van de zeecruise naar de Coenhaven juridisch en planologisch mogelijk?
2. Is het streefjaar voor verplaatsing (2035) haalbaar?
3. Wat zijn de financiële gevolgen van verplaatsing van zeecruise?

Juridisch Planologisch lijkt verplaatsing mogelijk. Er is onderzocht of de diverse aspecten die uit eerdere verkenningen naar voren kwamen – waaronder stikstof, externe veiligheid, geluid, verkeer en de nabijheid van bestaande industrie – beperkingen opleveren die inpassing van de terminal onmogelijk maken. De conclusie uit deze verdieping is dat dit niet het geval is. Wel vragen verschillende onderdelen, met name stikstofdepositie en de noodzaak tot aanvullende vergunning trajecten, om verdere uitwerking in het vervolgtraject. Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat het technisch haalbaar is om op het Westerhoofd een compacter terminalgebouw te realiseren met de daarbij behorende voorzieningen, inclusief een nieuwe walstroominstallatie en een heringerichte kade.

Het streefjaar 2035 is haalbaar. De studie bevestigt dat dit realistisch is, mits besluitvorming tijdig plaatsvind en in 2026 gestart kan worden met de benodigde planologische procedures. In dat geval kan de bouw van de terminal rond 2031 starten, zodat gebruik vanaf 2035 mogelijk is. De verplaatsing zal bovendien vooruitlopen op de verdere gebiedsontwikkeling van Haven-Stad. De terminal wordt daarmee een van de eerste nieuwe ruimtelijke functies in het gebied, wat volgens het onderzoek geen belemmering vormt voor de ontwikkeling van Haven-Stad en de geplande woningbouw in dat gebied.

Financieel gezien kan verplaatsing van zeecruise op dit moment niet als haalbaar of onhaalbaar worden bestempeld. Voor een definitieve beoordeling is aanvullende financiële onderbouwing noodzakelijk. Eerdere ramingen lieten een aanzienlijk financieel tekort zien. De nu uitgewerkte businesscase geeft een scherper beeld, maar nog geen definitieve uitkomst. Verschillende posten – waaronder de inbrengwaarde van de huidige terminal, de mogelijke afkoop van erfpacht, de baten van walstroom en de herontwikkelingsmogelijkheden van de huidige PTA locatie op de Veemkade – zijn nog onderwerp van nadere validatie. De financiële haalbaarheid van een verplaatsing is sterk afhankelijk van deze posten en van keuzes over het toekomstige programma op de huidige locatie.

Vervolgstappen

Het college vervolgt daarom de financiële analyse in de aankomende periode, in samenspraak

met Port of Amsterdam en Cruise Port Amsterdam. Daarbij zal ook in kaart worden gebracht wat een verplaatsing van de zeecruise naar de Coenhaven voor impact heeft op de toeristische druk op de binnenstad en onder welke randvoorwaarden het huidige gebruik van het Westerhoofd door asielnoodopvangschip de Galaxy gecontinueerd kan worden. Op basis van deze verdere uitwerking zal het college, zoals eerder toegezegd, uiterlijk in het eerste kwartaal van 2026 een voorstel aan uw raad voor te leggen over de toekomst van de zeecruise in Amsterdam en de mogelijke verplaatsing van de zeecruise naar de Coenhaven. In dit voorstel zal ook worden ingegaan op het belang van het behoud van de zeecruise voor de Noordzeekanaalregio in het licht van de genoemde integrale afspraken die, in het kader van Sprong over het IJ, met Rijk en regio zijn gemaakt.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Hester van Buren

Wethouder Lucht- en Zeehaven

Bijlage Haalbaarheidsstudie verplaatsing zeecruise Amsterdam, Berenschot